

har fremsat forslag om nedsættelse af en grundlovskommission, et forslag, der til forveksling ligner det, der blev drøftet i Folketinget i 1995 og i 1997 på foranledning af SF.

Socialdemokratiets principielle opfattelse af problemstillingen er da heller ikke ændret i forhold til tidligere. Socialdemokratiet mener, at der skal være en løbende og levende debat om grundloven.

Derfor er det også afgørende, at der skabes de rette betingelser for en sådan debat, også bredt i befolkningen. Man skal huske på, at uanset om der overhovedet er nogen, der stemmer nej, skal cirka halvanden million mennesker positivt stemme ja, for at en grundlovsændring i givet fald skal kunne vedtages.

Statsministeren har på regeringens vegne givet nogle bud på, hvilke faktiske forudsætninger der skal være til stede, før grundloven kan ændres. Og før vi som Folketing træffer den vidtgående beslutning at nedsætte en grundlovskommission med den opgave at komme med et forslag til en ny grundlov, er der en række betingelser, der bør være opfyldt:

En grundlov skal igennem et virkelig godt lovforberedende arbejde, også apropos lov-kvalitetsarbejdet.

Vi skal først og fremmest have en stærkere debat om de værdier, der kan ligge til grund for en ændring af grundloven, og hånden på hjertet: Det er vel ikke ligefrem den diskussion, som i dag optager danskerne mest.

Vi skal have en stærkere fornemmelse af, hvor partierne vil hen, og vi må rejse debatten med større styrke over for befolkningen. Folket skal til, før vi sætter eksperterne omkring et rundt bord. Hesten skal med andre ord foran vognen.

Derfor kommer en stærk debat før en grundlovskommission. Denne debat skal være en del af det fundament, en grundlovskommission kan arbejde på. Vi skal have indkredset, hvad projektet overhovedet går ud på, og hvad der i givet fald skal og kan bære projektet igennem.

Grundloven er jo først og fremmest borgerne, mens vi andre er de professionelle brugere. Grundloven garanterer alle danske borgere en række rettigheder og en række pligter. Den skærmer borgerne mod vilkårlighed fra lovgiverne og statsmagten.

Derfor er det i sidste instans også borgerne, der skal bestemme sig for en grundlovsændring ved en folkeafstemning. Grundlovsændringer

kan og skal ikke trækkes ned over ørerne på befolkningen.

Grundloven er skrevet i andre tider og afspejler som sådan både sprogligt og begrebsmæssigt disse tider. På denne måde er den en antikvitæt, men den forhindrer ikke folkestyret og retssamfundet i at fungere og udvikle sig.

Grundlovens 150-års-jubilæum kan naturligvis bruges til at afveje og få debatteret, om der er brug for en ny grundlov. Og fra Socialdemokratiets side vil vi pege på en række områder, som der kan være behov for at diskutere:

Hvor er grundloven for gammel og ude af trit med den faktiske virkelighed? Er de forfatningsretlige principper relevante i dag, og passer de til den internationale teknologiske og politiske udvikling? Hvilke nye områder som f.eks. miljø må en eventuel ny grundlov omfatte? Og hvad med f.eks. forholdet mellem stat, amt og kommuner eller åbenhed og offentlighed i forvaltningen?

Og hvad med udviklingen i det internationale samfund? Antallet af internationale konventioner er således vokset mange gange siden den sidste grundlovsændring, i 1953. Og menneskerettighederne er ikke tilstrækkeligt afspejlet i grundloven, og det var de måske ikke engang, da grundloven i 1953 blev vedtaget, 4 år efter vedtagelsen af FN's menneskerettigheds-erklæring.

Siden har vi også fået den europæiske menneskerettighedskonvention og talrige andre internationale konventioner. Det er en del af en global verden at regulere staternes samkvem med konventioner.

Der er også Amsterdamtraktatens forskellige bestemmelser om antidiskriminationsforbud og om offentlighed og åbenhed, som man må overveje konsekvenserne af.

Der er med andre ord behov for at udarbejde et moderniseringskatalog, før man går nærmere ind i selve grundlovssubstansen.

Grundlovsproblematikken handler imidlertid også om hele måden, som et politisk demokrati fungerer på. Hvad er demokratiets vilkår i det moderne samfund, og i hvilken udstrækning stiller det nye krav til grundlovens indretning? Er udviklingen i vores politiske demokrati og måden, det fungerer på, således, at det skal eller kan indrammes af ændringer i grundloven?

Derfor må en anden væsentlig del af debatten om grundloven handle om disse spørgsmål.

Og i fundamentet for en eventuel grundlovskommission må naturligt også indgå det udred-